

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
BACHELOR OF COMMERCE (B.COM)
EXAMINATION: MAY- 2024
SIXTH SEMESTER

Subject: Banking & Finance-III(BCOM19-309B/ BCBF-603)

Date: 15/05/2024

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions
 2) Figures to the right indicate full marks

Q. 1) Answer the Multiple- choice questions. (Any 10) (10)

1. Banker has a right of automatic _____ on the death of the customers.

a) set off	b) off
c) set on	d) on
2. Bank has considered the Life policy of the borrower as security. Then the transaction will involve _____.

a) Pledge	b) Hypothecation
c) Assignment	d) Both c & a
3. Transfer of a negotiable instrument to another person by signing on it, is known as _____.

a) transfer	b) endorsement
c) protesting	d) None of these
4. Banking Companies are licensed by _____.

a) Reserve Bank	b) Registrar of companies
c) Company Law Board	d) None of these
5. Negotiable instrument is defined in _____.

a) Sec. 13	b) Sec. 11
c) Sec. 12	d) Sec. 14
6. A banker who makes payment of negotiable instrument is called, _____.

a) paying banker	b) Endorsee
c) collecting banker	d) banker
7. The relationship between a safe deposit locker holder in a bank and the bank is that of _____.

a) Debtor and Creditor	b) Trustee and Beneficiary
c) Lessor and Lessee	d) Bailor and Bailee
8. Banking Regulation Act, _____.

a) 1949	b) 1993
---------	---------

- c) 2008   d) 1847
9. The person to whom the amount mentioned in the promissory note is payable is known as _____.
- a) Endorser   b) Payee
- c) Endorsement   d) Banker
10. _____ is generally a person who for consideration became possessor of a promissory note, bill of exchange or cheque.
- a) Drawer   b) Endorser
- c) Holder in due course   d) Holder
11. Promissory note contains an unconditional _____ to pay.
- a) order   b) promise
- c) request   d) None of these
12. When the amount on a cheque is stated differently in words and figures, the amount stated in _____ is to be taken.
- a) figures   b) words
- c) cheque   d) none of these
13. Bills of exchange contains an unconditional _____ to pay.
- a) order   b) promise
- c) request   d) None of these

Q. 2) Write Short Note (Any 3)

(15)

1. Contents of Protest
2. Bill of Exchange
3. Promissory Note
4. Hundies
5. Specimen of Cheque

Q. 3) Answer the following question in 150 words. (any 2)

(20)

1. Explain various provisions of banking regulation Act 1949
2. Explain the various aspects of Project Appraisals.
3. Write a detail note on Collecting Bankers.
4. Write a note on K.Y.C.

Q. 4) Answer the following question in 300 words. (any one)

(15)

1. Which are the various modes of Creating Changes?
2. Which are non-legal measures for recovery of loans?

3. What is the difference between a Promissory Note and Bills Of Exchanges

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुणदर्शीवितात.

प्र. १	खालील प्रश्नांचे योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही १०)	(१०)
१. खातेदाराचा मृत्यू झाल्यास बँकरकडे ..... चा अधिकार असतो.		
	अ) वजावटी अधिकार	ब) बंद
	क) स्वयंचलित खाते	ड) चालू
२. ..... ही किंमत विमापत्र तारण म्हणून स्वीकारताना बँकाना विशेष महत्वाची असते.		
	अ) तारण	ब) नजरगहाण
	क) अभिहस्तांत्र	ड) सोडर्किंमत
३. चलनक्षम दस्त ऐवज दुसऱ्याकडे हस्तांतर करण्यासाठी त्याच्यामागे स्वाक्षरी केली जाते त्यास		
	म्हणतात.	
	अ) हस्तांतर	ब) पृष्ठांकन
	क) निशेधिकरण	ड) यापैकी काहीही नाही
४. बँकिंग कंपनीच्या स्थापनेसाठी, बँक व्यवसाय प्रारंभ करण्यासाठी परवाना .....कडून दिला जातो.		
	अ) रिझर्व बँक	ब) कंपनीच्या नोंदणी करिता
	क) कंपनीलॉ बोर्ड	ड) यापैकी काहीही नाही
५. चलनक्षम दस्तांची व्याख्या		
	कलम १३	ब) कलम ११
	क) कलम १२	ड) कलम १४
६. जो बँकर हस्तांक्षम दस्तांची रक्कम देय करतेत्याला		
	अ) प्रदायी बँकर	ब) पृष्ठांकन प्राप्तकर्ता
	क) संकलन करणारा बँकर	ड) बँकर
७. बँकेतील सेफ डिपॉजिट लॉकर धारक आणि बँक यांच्यातील संबंध म्हणजे		
	अ) कर्जदार आणि धनको	ब) विश्वस्त आणि लाभार्थी
	क) पट्टीदाता आणि भाडेकरू	ड) बेलर आणि बेली
८. बँकिंग रेग्यूलेशन अॅक्ट		
	अ) १९४९	ब) १९९३
	क) २००८	ड) १८४७
९. दस्ता ऐवज दुसरीकडे हस्तांतर करण्यासाठी त्यामाग स्वाक्षरी केली जाते त्यास		
	म्हणतात.	
	अ) पृष्ठांकनकर्ता	ब) पृष्ठांकन प्राप्तकर्ता
	क) पृष्ठांकन	ड) यापैकी कोणतेच नाही
१०. ..... म्हणजे प्रतिफळाचा मोबदला घेऊन हस्तांतरक्षम दस्तांना धारण करतो.		

अ) आदेशक	ब) पृष्ठांकनकर्ता
क) यथा विधीधारक	ड) धारक
११. वचनपत्र यामध्ये पैसे देण्याचे ..... असते.	
अ) आज्ञा	ब) वचन
क) विनंती	ड) यापैकी काहीही नाही
१२. जरधना देशावर अंका मध्ये व शब्दांमध्ये नमूद केलेल्या रक्कमे मध्ये फरक असेलतर ..... मध्ये लिहिलेली रक्कम ग्राह्य धरली जाते.	
अ) अंक	ब) शब्द
क) लहान	ड) यापैकी काहीही नाही
१३. विनिमय पत्रात पैसे देण्याची ..... असते.	
अ) आज्ञा	ब) वचन
क) विनंती	ड) यापैकी काहीही नाही

प्र. २) टीपा लिहा. (कोणतेही ३) (१५)

१. निशेधाचा तपशील
२. विपत्र
३. वचनपत्र
४. हुंडी
५. धना देशाचा नमुना

प्र. ३) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर १५० शब्दांत लिहा. (२०)

१. बँक नियमन कायदा १९४९ मधील विविधतरटुदी विषदकरा.
२. प्रकल्प मूल्यमानपाचे विविध मार्ग स्पष्टकरा
३. वसुलीदार बँक यावार सविस्तर टिप लिहा.
४. के.वाय.सी. वर सविस्तर टिप लिहा.

प्र. ४) खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे ३०० शब्दांत लिहा. (१५)

१. बदल घडविण्यासाठी लागण-या रीति सविस्तर लिहा.
२. कर्ज वसुली करण्यासाठीच्या गैर कायदेशीर पद्धती स्पष्ट करा.
३. फरक लिहा:- वचन चिठ्ठी व विपत्र बेचन/बिल्स ऑफ एक्सचेंज
